

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

јануари 2012 година
Штип

Број 73, 30 јануари 2012 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент/асистент (специјалист) за научната област радиологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	4
РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање доцент/вонреден професор за наставно-научната област анестезиологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	8
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област имунохематологија и хематологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	14
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент/асистент (специјалист) за научната област анестезиологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	36
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент/асистент (специјалист) за научната област интерна медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	40
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент за научната област математика на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	44
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање помлад асистент за научната област романистика на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	47
РЕФЕРАТ за избор на еден соработник во звање асистент за научната област меѓународно јавно право на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	50
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната уметничка област пијано и методика на наставата по пијано на Факултетот за музичка уметност при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	56
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научните и уметнички области теорија на музиката и композиција на Факултетот за музичка уметност при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	63

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
 Уредници: проф. д-р Блажо Боев, м-р Ристо Костуранов
 Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
 Техничко уредување: Славе Димитров, Благој Михов

РЕЦЕНЗИЈА на ракописот-скрипта „Познавање на стоката“ од д-р Нако Ташков, доцент на Факултетот за туризам и бизнис логистика и д-р Ацо Кузелов, доцент на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	70
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот за учебникот „Полјоделство“ од авторите проф. д-р Љупчо Михајлов и ас. м-р Фиданка Трајкова од Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	71
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Органска хемија“ од авторот д-р Киро Мојсов од Технолошко-технички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	75
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Основи на технолошко инженерство“ од авторот доц. д-р Винета Сребренкоска, Технолошко-технички факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	76
РЕЦЕНЗИЈА на „Скрипта по предметот Вовед во право на ЕУ“ од д-р Љупчо Сотирски, доцент на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	78
РЕЦЕНЗИЈА на „Скрипта по предметот Право на ЕУ, правда и внатрешни работи“ од д-р Љупчо Сотирски, доцент на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	82
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот со наслов „Кредитна политика“ (скрипта) од авторот доц. д-р Виолета Мацова, Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	86
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот за е-скрипта „Физичкото воспитание и образование кај децата од предучилишната и раната училишна возраст“ од асистент д-р Билјана Попеска, Педагошки факултет, при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	89

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЗА Е-СКРИПТА „ФИЗИЧКОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ КАЈ ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛИШНАТА И РАНАТА УЧИЛИШНА ВОЗРАСТ“ ОД АСИСТЕНТ Д-Р БИЛЈАНА ПОПЕСКА, ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, како и Одлуката бр. 2102 – 264/54 од 13. редовна седница на Наставно-научниот совет на Педагошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, одржана на 24.11.2011 година, избрани се рецензенти:

- проф. д-р Илија Клиначаров, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Факултет за физичка култура – Скопје;
- проф. д-р Душан Тодоровски, професор во пензија;
- проф. д-р Јован Јовановски, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Факултет за физичка култура – Скопје,

за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис за е-скрипта со наслов „**Физичкото воспитание и образование кај децата од предучилишната и раната училишна возраст**“ од авторот асистент д-р Билјана Попеска, наменет за студентите од прв циклус на додипломски студии на Педагошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип на групите Одделенска настава и Предучилишно воспитание.

По преглед на ракописот, рецензентите до Наставно-научниот совет на Педагошки факултет го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот за е-скрипта со наслов „**Физичкото воспитание и образование кај децата од предучилишната и раната училишна возраст**“ од асистент д-р Билјана Попеска е материјал компатибилен со Наставниот план и содржините на предметите: Физичко и здравствено образование со методика 1 и Физичко и здравствено образование со методика 2 кои се изучуваат на групата Одделенска настава на Педагошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, на прв циклус на додипломски студии во V и VI семестар со неделен фонд на часови 2+2+2 во V семестар и 2+2+1 во VI семестар и се вреднуваат со 8, односно со 6 кредити и предметите Физичко воспитание и образование со методика 1 и Физичко воспитание и образование со методика 2 за групата Предучилишно воспитание кои се изучуваат во IV и V семестар со неделен фонд 2+2+1 и се вреднуваат со по 6 кредити.

Ракописот е напишан на A4 формат, нормален проред, фонт Times New Roman со македонска поддршка, големина 12. Текстот содржи 7 табели, 15 слики и 4 графикони, подготвен според пропишаната наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите во рамките на овој предмет, а се однесуваат на подготовка на теоретскиот дел од испитот за наведените предмети.

Ракописот е структуриран во две тематски целини: Основи на физичкото воспитание и образование и Дидактичко-методски аспекти на физичкото воспитание и образование. На овој начин, авторот следејќи ја пропишаната наставна програма суптилно укажува на потребата од познавање на основните карактеристики и обележја на физичкото воспитание и образование, познавањето на карактеристиките на возраста со која се работи и основните средства кои се применуваат, како основа за натамошна успешна апликација во воспитно-образовниот процес во предучилишното воспитание и одделенската настава. Иако структуриран во два дела, од содржински аспект ракописот претставува една целина со тематски и методски содржини кои меѓусебно се испреплетуваат, надолнуваат и надградуваат, при што се нагласува силната поврзаност меѓу развојните процеси и воспитно-образовниот процес по физичко воспитание и образование. Оваа поврзаност се

отсликува во правилниот избор, организацијата и реализацијата на содржините на часот по физичко и здравствено образование во одделенската настава и задолжителната активност во предучилишното воспитание, во применетите средства и методи, насоченоста на воспитните постапки, соодветното планирање и евалуирање на ефектите од воспитно-образовните влијанија.

Во првата тематска целина именувана како *Основи на физичкото воспитание и образование* се поместени 7 глави редоследно соодветно распределени и методолошки детално, коректно и прецизно разработени.

Првата глава се однесува на теоретските аспекти на физичкото воспитание и методиката на физичкото воспитание и образование. Преку прецизно и јасно дефинирање на овие две научни дисциплини, нивните цели и задачи се прави јасна дистинкција меѓу целите на физичкото воспитание, насочени кон воспитаниците и задоволувањето на нивните биопсихо-социјални потреби преку движење во контекст на современите услови на живеење и целите на методиката на физичкото воспитание и образование насочени кон оспособување на студентите, идни наставници и воспитувачи за остварување на целите на физичкото воспитание преку реализација на квалитетен и ефикасен воспитно-образовен процес.

Генералните карактеристики на растот, развојот и созревањето, нивните законитости, како и развојните периоди и степени се детално разработени во втората глава од првиот дел од ракописот. Прифаќајќи ја теоријата за интегрален развој, авторката укажува на поврзаноста и условеноста на домените на моторичкиот, когнитивниот, социјалниот и емоционалниот развој и потребата за холистички пристап во воспитно-образовниот процес кај децата, истакнувајќи го доменот на моторичкиот развој во предучилишната и раната училишна возраст преку кој се остваруваат воспитно-образовни ефекти и влијанија во сите равојни сегменти. Преку разработка на фазите во моторичкиот развој на различни возрастни степени, авторката укажува на разликите во моторичкиот развој во различни возрастни периоди и на потребата од нивно познавање во педагошката работа со деца.

Во третата глава се обработени карактеристиките на физичкиот, функционалниот, когнитивниот, социоемоционалниот и моторичкиот развој кај децата во предучилишната и раната училишна возраст. Соодветно и во доволна мера се опишани карактеристиките на физичкиот и функционалниот раст и развој. На пристапен и сликовит начин се обработени особеностите на виталните органски системи, осврнувајќи се на основните функции и составни елементи на секој од анализираните системи, нивните особености во различни развојни периоди и развојните специфики по кои децата се разликуваат од возрастните и условуваат различни методски пристапи во нивното вклучување во процесот на физичко воспитание и образование.

Особеностите на когнитивниот развој (3.3) како сегмент од интегралниот развој се однесуваат на процесите на мислење, учење, перцепциите, вниманието и концентracијата се прецизно разработени во три сегменти кои соодветствуваат на интеграцијата на децата во воспитно-образовниот систем, односно се однесуваат на особеностите кај децата во период од една до три години, од три до шест (предучилишно воиспитание) и од седум до единаесет години (одделенска настава). На овој начин, покрај апострофирање на особеностите на секој период се овозможува и согледување на развојните тенденции и соодветно потребата од различни воспитно-образовни постапки. Истата методологија на работа е задржана и во разработката на особеностите на социоемоционалниот (3.4) и моторичкиот развој (3.5). Посебно внимание е посветено на сегментот на моторичкиот развој како најзначаен од аспект на физичкото воспитание и образование и како доминантен развоен сегмент во предучилишната и раната училишна возраст. Во текстот постапно се разработени моторичките манифестации во секој од развојните периоди кои се насочени кон она што децата можат во дадена возраст и што треба да се очекува од нив од аспект на моторички движења во секоја конкретна возраст. На методолошки пристапен начин, поткрепени со научно потврдени сознанија од еминентни светски автори, разработени се прашањата на латерализацијата, визуелната сензација, моторичката контрола и слични прашања од доменот на моторичкиот развој.

Четвртата глава претставува логичко и содржинско продолжение на претходните содржини со истакнување на влијанието кое го има физичката активност реализирана преку наставата по физичко и здравствено образование во одделенската настава и задолжителните активности во предучилишното воспитание. Истата е структурирана како педагошко влијание (4.1) кое се однесува на влијанието на физичкото воспитание и образование, пред сè, врз моралниот развој и моралните особини, со што се нагласува воспитната компонента и биолошкото влијание (4.2) односно непосредните ефекти на физичката активност врз здравјето и работоспособноста на децата и учениците.

Во петтата глава вниманието се насочува кон основните и најнепосредните задачи на физичкото воспитание и образование, односно кон стекнување на одредени моторички знаења, навика и умеања. Во овој дел, детално и прецизно се дефинирани моторичките знаења, навика и вештини, процесот на нивното формирање со јасна разработка на секоја од фазите во овој процес со што се овозможува натамошен рационален избор на содржините и воспитно-образовните постапки.

Конкретизацијата на средствата и содржините кои се применуваат во физичкото воспитание и образование е направена во следната шеста глава од ракописот во која постапно се разработени телесните вежби, елементите на телесната вежба и нивната класификација, со што се навлегува во суштината на процесот на физичко образование. Разработката на локомоторните, нелокомоторните и манипулативните вештини претставува воведување на студентите во основните содржини кои се применуваат во работата со децата на предучилишната и раната училишна возраст и спој меѓу теоретските сознанија и идната практична работа.

Примената на телесните вежби и фундаменталните движечки вештини се во директна корелација со моторичките способности кои се детално разработени во последната, седма глава од првиот дел од ракописот. Како посебни подглави разработени се снагата, координацијата, брзината, флексибилноста, рамнотежата, прецизноста и издржливоста. На пристапен, јасен и доследен начин, во доволна мера за секоја од овие способности се дадени нивните определби, поделби, критични периоди на развој и методи за развој, следење и вреднување и степенот на вроденост. На овој начин се дефинираат ефектите на физичкото воспитание и образование во поглед на моторичките постигнувања на децата.

Во втората тематска целина од приложениот ракопис се разработени дидактичко-методските аспекти на физичкото воспитание и образование. Во овој дел на пристапен и јасен начин се објаснети суштинските елементи на еден наставен процес. Во првата глава од втората целина, авторката прави јасна дистинкција меѓу организациските форми кои се применуваат во физичкото воспитание и образование и организациските форми на часот по физичко и здравствено образование, односно задолжителната активност по физичко воспитание. Посебно внимание е посветено на часот по физичко и здравствено образование, односно задолжителната активност по физичко воспитание, неговата артикулација, временска рамка, цели и задачи на секој дел, оптоварувањата кои се јавуваат, типовите на часови согласно со процесот на учење. Во доволна мера се разработени и останатите форми на физичко воспитание и образование, односно: утринско вежбање, микропаузи, прошетки, приредби, излети, кросеви, летувања, зимувања и училишни натпревари.

Втората глава од втората тематска целина е посветена на организациските форми на часот по физичко и здравствено образование, односно задолжителната активност по физичко воспитание, нивниот избор и предностите од нивната правилна примена.

Третата глава е посветена на методите на работа кои се применуваат во наставата по физичко и здравствено образование, односно задолжителната активност по физичко воспитание. Детално се разработени и доволно се објаснети методот на вербална комуникација, методот на демонстрација, методот на практично вежбање, методите на игра, драматизација и имитација со соодветни упатства за варијациите во нивната примена со деца од предучилишна и рана училишна возраст.

Разработката на основните дидактички принципи е поместена во четвртата глава од вториот дел на ракописот во која доследно се обработени принципите на систематичност и постапност, свесност и активност, очигледност, достапност и индивидуализација, сестраност, трајност на знаењата, здравствено-воспитна насоченост, практична

применливост и индивидуализација, со нагласување на нивната специфика и примена во процесот на физичко воспитание и образование.

На планирањето во физичкото воспитание и образование како значаен сегмент во воспитно-образованата работа, неговите особености, видовите на планирање, битните елементи и улогата на наставникот, односно воспитувачот, доволно внимание е посветено во петтата глава од вториот дел на ракописот. Со посочување на особеностите на физичкото воспитание и образование во смисла на просторни и материјални услови и средства се укажува на сите елементи кои идниот наставник треба да ги има предвид кога станува збор за планирање на својата работа. Ефектите од воспитно-образовните влијанија и реализацијата на часот по физичко и здравствено образование, односно насочената активност по физичко воспитание, односно начините за нивно следење, евидентирање и вреднување се разработени во шестата глава од вториот дел. Притоа авторката посочува начини и форми преку кои се вреднуваат ефектите во областа на моторичките знаења, способностите и социоемоционалниот развој. Како прилог на овој дел се и протоколите за следење на развојните промени и моторичките постигнувања на децата како објективен начин за вреднување на ефектите од воспитно-образовниот процес.

Во последните две глави од ракописот се поместени мерките за безбедност (7.0) што секој иден наставник односно воспитувач треба да ги знае и практикува со акцент на мерките и постапките на чување и помагање и на справите и реквизитите (8.0) без кои тешко може да се замисли еден час по физичко и здравствено образование, односно задолжителна активност по физичко воспитание. На крајот од двете целини, коректно се нотирани сите библиографски единици цитирани во текстот.

Од сите презентирани и обработени содржини во ракописот може да се констатира извонредна систематичност, постапност, јасност и концизност. Авторот покажува големи стручни и научни познавања на третираната проблематика. Начинот на презентирање на третираните прашања е пристапен и јасен.

Сметаме дека приложениот ракопис претставува извонредна основа за подготовка на студентите на Педагошкиот факултет во Штип за одговор на теоретските барања на предметот Физичко воспитание и образование со методика и Физичко и здравствено образование со методика.

Врз основа на гореизнесеното, Комисијата го предлага следниов

ЗАКЛУЧОК

Ракописот е-скрипта со наслов „Физичкото воспитание и образование кај децата од предучилишната и раната училишна возраст“ од асистент д-р Билјана Попеска претставува ракопис кој стручно и научно е соодветно концепиран. Квалитетот, содржината, обемот, прегледноста и естетската страна даваат можност за успешно следење подготвување на теоретскиот дел од испитите по наведените предмети.

Разработените содржини се во согласност со Наставниот план и содржините на предметите Физичко воспитание и образование со методика за студентите од групата Предучилишно воспитание и Физичко и здравствено образование со методика за студентите од групата Одделенска настава на Педагошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите и условите за издавање на скрипта во електронска форма, пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија предлага скриптата со наслов „Физичкото воспитание и образование кај децата во предучилишната и раната училишна возраст“ од асистент д-р Билјана Попеска да биде објавена како е-скрипта за потребите на студентите на Педагошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Илија Клиначаров, с.р.
Проф. д-р Душан Тодоровски, с.р.
Проф. д-р Јован Јовановски, с.р.**